

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

În pragul anului VI. (O mică dare de seamă).

Dela 1907 încoace, decind ne-am prins și noi cu „Progresul“ nostru în hora preseii noastre izbăvitoare, am minat-o fără preget, grație devotamentului tovarășilor noștri, cu cari împreună ne străduim cu tragere de inimă a pluti înainte, călăuziți de busola programului nostru ce culminează în a ne scăpa poporul din robia întunecului. În colecția revistei pe toți cinci ani de pînă acum avem la mînă dovada eclatantă că am făcut analize de cari nu s'au prea pomenit înavea în ziaristica noastră. Am sulevat și discutat idei originale referitor la biserica și școala românească, referitor la limpezirea graiului românesc, referitor la înțelepciune și îmblinzirea moravurilor, referitor la înaintarea în sănătate și bunăstare, întărind astfel, pe cît ne-a fost omenește posibil, viața obstească din aceste părți. Cuncuvînt am făcut cît am putut, și avem mîngăierea că din mai multe părți ni-se recunoaște strădania; oamenii de bine ne apreciază și ne îmbărbătează. Cum însă pe ai noștri îi caracterizează și *divergența de păreri*, s'au găsit și se găsesc, firește, și nepăsători cari nu ne iau în seamă. Ne uităm la ei și ne mirăm, dar știind dinainte că „năravul din fire n'are leuire“, i-am lăsat la o parte și fără a ne opri cu ei la sfadă, fără a-i dojeni pentru nedreptate, fără a-i

scoate la vedere publică, ne-am căutat de drum, în firma nădejde că mai curînd ori mai tîrziu își vor ispăși prin pocăință nesocotirea avîntului nostru sufletesc.

De multorî ne-a venit la gît și era cît p'aci să demascăm pe unii dintre „frunțașii“ noștri, cari unde le vine bine — pe față se afixează de stilpi ai societății românești, ear în dos opăcesc și unde pot slăbesc temelile unei instituții culturale, cum e și micul nostru stindard cultural, susținut cu jertfe pe cari dinșii nici nu le cunosc. Ce-ar zice lumea bună cînd ar afla cu numele pe cîți și mai cîți dintre cărturarii noștri, cari nici nu ne abonează, necum să-și impliniască datoria față de întreprinderea noastră culturală. Însfîrșit știm cum și pe alocurea Românul... să nu te vadă că dai înainte. De acest trist fenomen social ne-am ocupat, în diferite rînduri, ca de o mizerie care împreună cu altele constituie pedeca principală a propășirii noastre. Am înghițit și vom înghiți înainte toate nedreptățile nefraților și, luîndu-ne inima în dinți, ne vom vedea de drum necontînd la boeri și la fii oamenilor în cari nu este mîntuire, ci nădăjduind în biruința idealului nostru, care ne dă hrană și întărire sufletească.

Ne vom face datoria ca și pînă acum. Ne vom da silința a învedera multe chestii sociale-culturale din partea ce ni-se pare

mai delipsă a se lumina. **Și începînd dela Anul-nou încolo sperăm a ne putea lărgi matca.** Cu ajutorul unor prietini dintre cei grupați în jurul „Progresului“ nostru am început pregătirile și încurînd nădăjduim a putea vesti cititorilor noștri că, **depunînd și cauția recerută**, vom putea grăi mai slobod, dînd dincînd-încînd și povețe politice. Tot astfel ne bucurăm că încurînd vom izbuti a introduce și alte îmbunătățiri, dacă vom avea bineînțeleș norocul de a străbate mai cu nădejde în stratul gros și al țărănimei noastre din părțile sudbanatice, pentru a cărei deșteptare ne închinăm toate puterile.

În vederea acestor schimbări înspre bine, îndrăznim a apela la bunul simț al aleșilor noștri: să ne stea într'ajutor ca să putem străbate mai cu înleznire pe această cărare spinoasă. Cei datorî a ne ușora lupta să pună degetul în cinstea și de dragul țelului frumos care trebuie să ne încălziască pe toți deopotrivă!

Apelăm mai ales la vrednicii noștri preoți și învățătorii: să ne interpreteze gîndul bun în păturile largi ale poporului nostru deștept, îndemnînd pe toți țărăniî mai cu stare din aceste părți manoase a se abona la „Progresul“, ear pentru cei mai lipsiți de mijloace vom face tot ce ne stă în putință ca revista noastră să intre și în colibele cútropite de umilința veacului.

Întemeietorii „Progresului“.

FOILETON.

Povestire

Era odată ca niciodată, pe vremea cînd umbla Dumnezeu și Sfîntu Petru pe pămînt, un om sărac, sărac lipit pămîntului. Era tăietor de lemne și stetea într'un bordei la marginea unei păduri mari și întunecoase, așa de întunecoasă încît, cum intra puțin înăuntru ei, nu mai vedea decît întunec întunec ca'n iad, și nu mai știa pe unde să ieși. De aci tăia omul nostru lemne și le ducea la tîrg, abia scoîndu-și cu ce să trăiască de azi pe mine. Era însă un om bun, milostiv și cinstit ca niciunul altul, așa că i-se dusesse vestea în tot tîrgul.

Era într'o zi de sfîrșit de toamnă, soarele sfîntise și tăietorul cu femeia lui steteau la masă în săracăciosul lor bordei. Vîntul sufla groaznic afară și urla prin hornul stricat al bordeiului. Așa bătea de două zile un vînt rece și uscat,

ce venea dinăuntru pădurei. Se făcuse frig, se prevestea a ninsore...

Se întunecase demult, începuse să ningă, vîntul se mai liniștise. În bordei ardea un foc, ce răspîndia mai mult fum decît căldură, o candelă, ce era aproape să se stingă, il lumina. Tăietorul, obosit de munca de peste zi, își făcea rugăciunea și era gata să se culce.

În acest timp Dumnezeu și Sf. Petru, cari umblaseră toată ziua, erau morți de oboseală și închețați de frig. Se înoptase și nu găsiu nici-un adăpost. Eată că din departare văd lumina din bordei și o iau într'acolo. Cum ajung, bat la ușă: boc, boc.

— Te rugăm pentru găzduire în timpul nopții, zise Sf. Petru tăietorului ce deschise: sîntem înghețați de frig și morți de foame. Fii bun și ne primește.

— Poftiți, oameni buni, răspuse tăietorul, dar sînt sărac și n'am decît un pat și ăla de nuiele; mîncare am și mai puțină, dar cît mi-a dat Dumnezeu, vă dau și eu d-voastră.

Îl îndoișiră vorbele tăietorului; Dumnezeu îl uitase nerăsplătit, dar acum îi venea și lui rîndul. Intrară în bordei și se așezară înaintea vetrei ca să se desmortiască de frig. Tăietorul directic patul și-l făcu pentru cei doi străini. Femeia lui puse la foc o oală cu cartofi. Dumnezeu și Sf. Petru se mai desghețară și se uitau prin bordei. Era săracăcios, însă curat; toate lucrurile erau așezate la locul lor, se vedea cît de colo că femeia era harnică. Tăietorul, deși slab de muncă și de mîncare proastă, citia pe fața lui acea bunăvoință ce o au toți oamenii buni și milostivi.

Cînd fu gata mîncarea, Dumnezeu și Sf. Petru se așezară la masă și mîncară cu poftă, căci erau flămînzi.

— Poftiți, le zise tăietorul după ce mîncară, culcați-vă în patul nostru, că noi o să durmim pe lavița cea din colț. Sînteți oboșiți de drum și mai este o bucată bună de aici pînă la tîrg; barem să vă odihniți cumsecade. Dumnezeu și Sf. Petru îi mulțumiră și se așezară în pat unde adormiră numaidecît de oboșiți ce erau.

Merge bine, cine cumpără ghetete „Kobrák“, elegante și durabile! **Galoși veritabili de St.-Petersburg** pentru bărbați și femei se capătă numai în prăvalia de modă a lui

IULIU WEISS în Oravița

Articole pentru Cadourî de Crăciun, în mare depozit, pelîngă prețuri moderate.

Dela „Asociațiune“. Cursuri pentru analfabeți.

(Circulară către toate direcțiunile despărțimintelor).

Domnule Director,

Vremile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunerecul neștiinței și a-l ridica în rîndul neamurilor culte, conștii de menirea lor în lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, cînd el va fi stăpîn pe o puternică cultură națională, care îi va putea înlezni lupta pentru viață, alături de celelalte popoare. Și se știe că condiția primă a oricărei culturi e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinței de carte. Cu durere trebuie să o spunem că dintre toate neamurile țării noastre numai Rutenii ne întrec în analfabeți, toate celelalte sînt înaintea noastră. Credem că a sosit timpul cînd toți cărturarii trebuie să ne așternem pe muncă serioasă pentru a mîntui poporul nostru de această rușine a neștiinței, de această robie a întunerecului, căci întîrzierea culturală a țării noastre e o primejdie mare pentru înșăși existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă în cadrele „Asociațiunii“ s'au ținut mai multe cursuri de analfabeți, cari, ca început, au dat rezultate destul de mulțumitoare. Dar greutățile începutului au făcut pe mulți cărturari să renunțe la continuarea acestor cursuri pornite cu multă însuflețire, așa că în urma trecutului, după informațiile ce le avem, s'au instruit analfabeți abia în 23 de comune din cele peste 3000 cite avem.

„Asociațiunea“ își ține, deci, de datorință a îndemna din nou toate despărțimintele sale să reia aranjarea cursurilor de analfabeți în cursul acestei erii și să stăruie pe lîngă domniile preoți și învățători dela sate să nu se sperie de greutățile ce le întîmpină, chiar și din partea sătenilor, ci să le țină la început cu ascultători puțini, pe cari să-și dea silința a-i învăța bine scrisul și cititul, ca să fie pildă vie pentru ceilalți săteni îndărătnic și nepricepsuți.

Un mijloc foarte bun pentru a trezi între țărani neștiutorii de carte interesul față de scris și citit sînt șezătorile culturale, cari se pot aranja Dumineca și în sîrbătorii. La aceste șezători, pe lîngă lectura din autorii noștri mai de seamă, făcută de către domniile preoți, învățători, sau alți cărturari, să citiască și citeun țaran mai priceput, ear tineretul să declame și să cînte diferite poezii și cîntări.

Cu ocazia acestor șezători, cărturarii să explice țaranilor rostul Asociațiunii, să-i îndemne să se înscrie membri ajutătorii arătîndu-le broșurile ce le primesc în schimbul taxei de 2 cor. și citindu-le părți din aceste broșuri. Tot la aceste șezători să se stăruie și pentru înființarea *agenturilor Asociațiunii*. Pelingă aceste șezători, domniile învățători

să facă în fiecare Duminecă deprinderi de scris și citit cu tineretul ieșit decurînd din școală. La aceste deprinderi să fie admiși și analfabeții, pentru a-le trezi dragostea față de carte.

Pentru a răsplăti întrucîtva munca săvîrșită, comitetul central a decis să împartă *10 premii de cite 50 cor.* între acei preoți și învățători, cari *până la 1 Mai 1912* vor dovedi prin direcțiunile despărțimintelor, că au instruit în scris și citit mai mulți analfabeți în cursul erii 1911/12. Pelingă aceste premii, despărțimintele desigur vor mai împărți și altele, fie din averea lor, fie din donațiunea băncilor și particularilor.

Comitetul central al Asociațiunii, pentru a înlezni ținerea acestor cursuri a decis să pună la dispoziția despărțimintelor abecedarul pentru analfabeți lucrat de I. Bota. Despărțimintele, cari aranjează cursuri pentru analfabeți, sînt invitate deci să înainteze comitetului central o cerere, arătînd de cite exemplare din Abecedar au lipsă. Despărțimintele vor înainta această cerere numai după ce vor fi primit rapoarte dela preoții și învățătorii din comunele de pe teritoriul lor, cîți ascultători sînt în fiecare curs. Trebuie deci să gaibă rîjă ca abecedarele să nu se risipiască fără niciun folos.

Atragem atențiunea tuturor directorilor de despărțiminte, a preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă, conform statutelor, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari ținesc promovarea culturii noastre.

Facem deci încăodată un apel călduros către toți directorii despărțimintelor Asociațiunii și către toți cărturarii noștri: să țină în cursul acestei erii cursuri cu analfabeții, căci numai cu ajutorul acestora putem înlezni pătrunderea culturii în masele largi ale poporului nostru.

Sibii, 10 Decembre 1911.

Andrei Birseanu, Oct. C. Tăslăuanu,
președinte. secretar.

La reforma calendarului.

Acum un an, în Nr. 48 al „Progresului“ nostru (1910) am fost publicat proiectul de *calendar vecinic* al lui A. Rüdiger din München. Cred că va interesa și reformarea calendarului propusă de prof. *Grosslande* din Genf. Eată-o:

Anul va avea, înafară de ziua anului nou, 12 luni, sau 52 săptămîni. Cele dintăi două luni ale fiecărui pătrar de an va avea 30 zile, ear luna a treia a fiecărui pătrar de an va avea 31 zile. — Ziua anului nou nu are niciun dat, nici vreo numire de ale celor 7 zile din săptămîna, ci se va numi *„ziua anului nou“*. Prima zi ce urmează zilei anului nou va fi Lună (ceiace s'ar potrivi pentru a. 1912,

după calendarul gregorian), și va rămînea totdeauna *„Lună, 1 Ianuar“*.

Urmarea acestei împărțiri e, că ultima zi a fiecărui pătrar de an, așadară ziua 31 a lunii a treia, cade pe Duminecă. Luna a treia a fiecărui pătrar de an are, așadară, cu o Duminecă mai mult decît celelalte două luni, dar totăitea zile de celelalte. Șema pentru întăiul pătrar de an ar fi, deci, pentru totdeauna:

Zilele	Ianuar	Februar	Marte
Ziua anului nou	0		
Lună	1 8 15 22 29	6 13 20 27	4 11 18 25
Martă	2 9 16 23 30	7 14 21 28	5 12 19 26
Mercuri	3 10 17 24	1 8 15 22 29	6 13 20 27
Joi	4 11 18 25	2 9 16 23 30	7 14 21 28
Vineri	5 12 19 26	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Sîmbătă	6 13 20 27	4 11 18 25	2 9 16 23 30
Duminecă	7 14 21 28	5 12 19 26	3 10 17 24 31

La celelalte trei pătrare de an se repletează aceiași șemă, cu singura deosebire, că „ziua anului nou“ lipsește. În anii intercalari, ziua intercalară se adaugă după Dumineca din 31 Iunie, și se numește „ziua intercalară“ neavînd dat și nici vreo numire din cele 7 zile ale săptămîni. Zilele Crăciunului cad earăși tot pe același dat, adecă pe Lună 25, și Martă 26 Decembre; ziua ultimă a anului cade pe Duminecă 31

Vîntul încetase, zăpada cădea mereu, se așternuse de-o palmă.

Cum se sculară a doua zi de dimineață, mulțumiră bunului tăietor, și se pregătiră să plece. Sf. Petru nu se îndură se plece fără să răsplătiască cu ceva bunătatea tăietorului. Dar nu avea bani, căci pe vremea aceea nu erau bani, și așa îi dădu un flueraș.

— Ține acest flueraș, îi zise Sf. Petru și cînd vei avea vre-o dorință, cîntă puțin cu el și ți-se va împlini numai decît; păzește-te însă să nu te folosești rău de el, și mai ales să ai milă de săraci. Zicînd acestea, plecară.

Cînd nu se mai văzură, tăietorul intră în bordei cu fluierul în mînă. Nu-i venia să creadă că fluerașul să aibă atîta putere. Nu știa că cei doi oameni erau Dzeu și Sf. Petru.

Să lăsase un ger de-ți tăia răsufarea și căzuse multă zăpadă. Îi era greu să se ducă cu lemne la țîrg și să-și ia ceva de mîncare. Deodată îi veni în minte cuvintele bătrînelului: „Dacă ai vre-o dorință, cîntă cu acest flueraș și ți-se va împlini!“ Cum să nu am, își zise în sine, cînd n'am ce mîncă astăzi. Dar nu-i venia să creadă că fluerașul să aibă atîta putere. Încercă cutoate-astea și cîntă.... Rămase ca trăznit! În mijlocul bordeiului era acum o masă acoperită cu o învălitoare atbă ca zăpada de afară și pe ia toate bunătățile. Stetea nemișcat și nu-i venia să creadă ochilor. Femeia lui tocmai intra cu lemne să pue

pe foc. Se miră și ea, ațîta bine focul și se așezară la masă. Nu mai mîncasără decînd erau așa bunătăți!

Încredințați de puterea fluerașului, începu să cînte înainte și să ceară tot ce-i trecea prin cap. Înlocul bordeiului făcu să se clădiască o casă mare și frumoasă. Se îmbrăcase cu haine noi, pe soție asemenea, și eată că avea tot ce-i trebuia. Ajunsesse cel mai bogat om din acel ținut, căci ușor îi era să aibă orice lucru ce-l voia.

Dar bogăția îi luase mințile, înloc să-l facă mai bun, dimpotrivă el devenia mai rău, uitase pe săraci, parcă ar fi fost bogat decînd lumea, uitase cuvintele bătrînelului: „să ai milă de săraci“, uitase tot, îi perse cîntea de odinioară.

Trăia ca un împărat în palatele lui, poftia la masă pe toți bogații din ținut, i-se părea că era pe deplin fericit. Intr'o seară pofțise lume mai multă ca orcînd. Tot palatul era luminat ca de sîrbătoare, căci era ziua numelui stăpînului.

Toți se ospătau și se desfătau înlăuntru, dar niciunul ne se gîndia că alții n'au poate nici ce mîncă. Stăpînul mai puțin se gîndia, cutoatecă știa mai bine decît toți ce e suferința.

Era tocmai un an decînd Dumnezeu si Sf. Petru trăsaseră la el. Era un ger uscat, zăpada scîrția sub picioare, luna trimitea raze argintii ce făceau să sclipiască fulgii pîrînd un covor de

diamante. Cîndșicînd se auzia citeun urlet prelung și ascuțit; erau lupii, ce ieșiseră după pradă. O linște ca de pe mormînt învăluia totul. Numai în depărtare lucia ceva. Era palatul tăietorului în care toți bogații se strînseseră să petreacă.

Săracii veniseră și ei să se înfrupte cu ceva dela ospățul cel mare, dar nemilosul stăpîn pusese slugile să-i goniască, ca să nu stînjească pe mosafiri din plăcerile lor.

Tocmai în acest timp Dumnezeu și Sf. Petru se întorceau din călătorie. Fuseseră prin lume, unde văzuseră și bine și rău, dar mai mult rău decît bine. Ajutaseră pe cei săraci și bunii, pe orfanii și văduve, și pedepsiră pe cei răi și nemilostivi, și se întorceau acum mai mult ne-mulțumiți decît mulțumiți.

Cum treceau pelingă pădurea cea mare, recunoscură locul, și căutară bordeiul unde traseră noaptea, dar nu-l mai găsiră. Voiiau să vadă dacă omul cel sărac de odinioară mai era tot așa de milostiv, și dacă s'a ținut de cuvînt. Dumnezeu, care știa ce făcuse tăietorul, zise lui Sf. Petru:

— Petre! omul tău mi-se pare că nu s'a ținut de cuvînt; ia uită-te ce casă și-a făcut și cum gonește pe săraci.

— Văd, Doamne, că m'am înșelat, dar nu e nimic, căci am să-i dau o învățătură s'o ție minte.

Decembre, căreia-i urmează „ziua anului nou“, apoi „Luni 1 Ianuar“. Paștile ar fi să cadă totdeauna pe Dumineca din 7 April; ear celelalte sărbători mișcătoare, cari atîrnă de ziua Paștilor, deasemenea își vor avea data lor fixă.

Nouă ni-se pare cu mult mai practică reforma recomandată de A. Rüdiger („Progresul“, Nr. 48/1910).

Petrache.

ECONOMIE.

Cîți negustori români avem.

În comunele locuite de Români? Printre negustorii români se făcuse, încă la adunările dela Blaj, o pornire, ca și ei să se însoțiască într'un fel de Reuniune deosebită a lor, care să-i sprijiniască în totfelul în lucrarea lor, în înaintarea lor.

Acum, precum spune „Foaea Pop.“ negustorii doritori de a-și vedea întrupată această dorință a lor, au avut o nouă consătuire în care vorba a mers într'acolo, ca ei să înființeze o mare Centrală de provedere cu mărfuri.

În consătuirea din vorbă, s'a arătat și aceia, că în comitatele locuite de Români, în care avem mai mulți negustori și în care mai puțin? Și eacă ce s'a scos la iveală:

În enmitatul	Sint locuitori români	Comunele, unde sint dela 50% locuitori români în sus.	Comercianți rom. sint:
Alba-inferioară	166.099	172	99
Arad	224.806	218	41
Bichiș	6.060	28	6
Bihor	339.249	480	34
Bistrița-Năsăud	82.256	97	48
Brașov	33.886	23	68
Caraș-Severin	329.371	262	102
Cenad	13.982	25	8
Cluj	146.285	234	42
Dobîca	180.369	319	34
Făgăraș	73.445	87	39
Hunedoara	257.013	430	103
Maramurăș	74.978	74	14
Murăș-Turda	67.502	159	38
Odorheiu	2.928	44	6
Sălaj	125.451	246	27
Sătmăr	118.776	217	35
Sibii	108.413	88	63
Tîrnava-mare	61.779	125	29
Tîrnava-mică	55.276	117	21
Timiș	167.523	225	98
Torontal	88.015	199	66
Treiscaune	19.439	55	18
Turda-Arieș	116.833	142	23
Ugocia	9.260	17	1
Ciuc	15.936	31	6

Adecă: În 4114 comune, din țară, în cari Români sint ca locuitori, mai mult de jumătate, abia avem 936 negustori români. Să zicem 1000.

Zicînd acestea, intrară în curtea casei, ear stăpînul, recunoscîndu-i, îi pofti la masă.

— Am mîncat la tine, răspuse Dumnezeu, cînd erai milostiv față cu cei săraci; acum nu mai mîncăm, căci n'o faci aceasta din bunătate, ci din datorie.

— Ți-ai ținut cuvîntul de minune, adăogă Sf. Petru; am să-ți cînt și eu un cîntec pe care nu l-ai mai auzit. Zicînd aceste, scoase un flueraș lafel cu cel pe care îl dăduse, și cîntă. Ca prin minune, casa, oaspeții, tot pieri, ear cei doi oameni rămaseră în fața sărăcăciosului bordei, mîhniți pînă în adîncul sufletului.

Părea că așa a fost decînd lumea, așa perise de repede toate bogățiile, dar se mai mingăia puțin căci învățase un lucru: „Să ai milă de săraci!“

(„Am. Tin.“)

Dumitru Gojescu.

Poezii populare.

(Din Dobrogea).

Frunză verde leuștean,
Ce fecior era Vălean.
Sîmbăta, Dumineca,
Doamne, frumos se schimba,
Și la uliță ieșia,
Cu trei mîndre se întîlnia;

Totuși nici la 4 comune nu se vine un negustor român! Prea puțin, de o sută de ori prea puțin!

— Totuși acești aproape 1000 negustori români, s'a aflat că cumpără și vind pe an mărfuri de aproape 25 milioane coroane!

A te gîndi dar, că pe seama acestor negustori, să înființezi o Centrală care să-i provadă cu mărfuri, — e un lucru care vrednicește să te gîndești asupra lui, — deși e nespuse de gingaș, cu risic și mare lucru!

Că o fi ceva de acea Centrală ori nu, nu putem ști. O învățătură putem însă scoate din datele de mai sus: avem puțin, mult prea puțin, spăimîntător de puțin negustori români! Și deaceia datorî sintem a pune la inima tuturor cărturarilor noștri de prin orașe și sate să-și dea toate silințele, a îndupleca pe cei mai buni și mai isteți băieți din comune, ca să se ducă la negoț! Că pînă nu avem negoțul în mîna noastră, pînă atuncî ne lipsește pîrghia cea mai însemnată pentru înălțarea spre bunăstare și spre neatîrnare în toate!

Și aceasta nu atîrnă dela nimeni, decît dela noi, ca să-l luăm în mîni, ajungînd prin el la un bun izvor de bunăstare.

Dare de seamă.

La concertul chorului bisericesc din Buda-pesta, arangeat la 25 Noembrie a. c. au binevoit a suprasolvi următorii domni și doamne: Dr. Iosif Gall 100 cor.; Gheorghe Serb, A. de Mocsonyi și Societatea studenților tehnici, cite 50 coroane; I. P. S. S. mitropolit Ioan Meșianu, Gh. Derussi consul, I. de Pușcariu, Dr. Gh. Pop de Băsești, dep. Dr. Teodor Mihali și T. Munteanu preot în Delinești, cite 20 cor.; P. C. S. Ghen. Bogoevici protosincol 14 cor.; I. P. C. S. Filaret Musta vic. ep. și Gh. Sida, cite 12 cor.; I. Georgea, protopop în Boroșineu, Dr. Gh. Dobrin adv., I. M. Roșu adv., Dr. L. Tămășdan adv., dep. Dr. A. Vaida, Dr. P. Penția adv. I. P. C. S. Aug. Hamzea, S. Brînzei, E. Pitișteanu, d-na Hermina Maniu, I. Zomboreanu, cite 10 cor.; Dr. Gh. Bilașcu med., I. Canidachi, N. Brînzei și M. Gh. Radulescu farm. 8 cor.; Dr. Gh. Plopu, jude la curie, d-na E. Hornoiu, A. Paul, I. Mezei, jude la curie pens., Gh. de Matuska și Cassa de păstrare din Sasca-mont. cite 6 cor.; D. Birăuțiu, I. Noaghea, C. Popescu, P. Ionasiu și Societatea universitarilor sîrbi, cite 5 cor., Dr. L. Lința, Dr. T. Babeș, A. Bojincă, cite 4 cor.; d-ra Nina Papp (Beiuș), I. Petra, T. Popovici, A. Husari și Dr. Benghis, cite 3 cor.; N. Dumitreanu 2 cor.; I. Tat și V. Tirnea, cite 1 cor. Ulterior am mai primit dela d-nul baron G. Duca de Cadar 20 cor., ear d-nul A. Sequens prof. teolog. în Caransebeș ne-a donat 2 compoziții de d-sa, „Liturgia sf. Ioan“ și „Ingerul“. Au intrat în total 1091 cor. S'au spesat 812 cor. 90 fil. Venitul net au fost 278 cor. 10 fil.

Primiască expresiunea deosebitelor noastre mulțumiri pentru distinsul sprijin, care ne va în-

Cu una mîna dădea,

Cu alta vorbă prindea,
Cu alta se săruta.

Maică-sa din grai grăia:

Vino tu Vălene 'n casă,

Că prînzulu-i cald pe masă.

Ele-au mîncat a tatălu-i-tău bine,

Și te-or mînce și pe tine.

Dar Vălean n'a ascultat,

Cu ele s'a pumblat.

Cînd era decătre noapte,

Vălean îmi trage pe moarte.

Cîntă cucu 'n vîrf de spine,

Luî Vălean lumina-i ține.

Cînd era de către zorî,

Vălean era tot în flori.

Cîntă cucu 'n vîrf de fag,

Luî Vălean clopote-i trag.

Cîntă cucu în vîrf de salcă,

Luî Vălean îi sapă groapă.

Cîntă cucu în vîrf de nuc,

Pe Vălean la groapă-l duc.

Nucu-i mare frunza-i rară,

Pe Vălean îl îngropară.

Auzită de:

Vichentie Păcurariu,
elev al școlii primare din Constanța.

curaja la o activitate cu mult mai intensă în viitor. Avem deosebita satisfacție de a fi contribuit și noi cu o mică petricea la marea clădire a cărei construcție ne-am propus a o sprijini din toate puterile și nu va trece mult timp pînăce vom putea ieși din actualele cadre mai restrînse, căci chorul acesta deja a devenit un factor social și cultural indispensabil. E o mare ușurință, că autoritatea bisericească dispune și de mijloace coercitive în privința aceasta, așa că permanența îi este deja asigurată. Mulțumim îndeosebi tuturor acelor cari cu autoritatea lor ne-au ajutat mult la menținerea disciplinei, care trebuie să ne călăuziască întru toate. Îndeosebi patronului nostru Dr. Iosif Gall. Totastfel mulțumim d-nelor Hortensia Popescu-Birăuțiu, Gabriela Ionescu, d-soarelor Delia Plopu, Aurelia Murariu, Georgina Roșu și Genia Munteanu, d-lui C. Olariu și tuturor acelor cari cu atîta amabilitate și-au oferit prețiosul concurs și n'au cruțat nicio osteneală pentru reușita bună a concertului.

Dr. Liviu Lința, președinte.

CRONICA.

Rugăm mult pe st. noștri restanțeri să ne trimită imediat banii abonamentului!

Cititorilor de legea catolică: Anul nou cu bine!

Vacanțele școlii civile din localitate durează pînă după Crăciunul nostru.

Zichy Nándor, președintele partidului popular a reposat.

Asupra chestiunii înființării unui liceu catolic în localitate, o veste care a umplut de bucurie întregă populația ținutului nostru vom reveni în numărul viitor.

La Ciacova a fost ales protopop adm. prot. N. Ghilezanu, cu majoritate de voturi.

La Ciorda a ars un grajd împreună cu caii unui biet țaran român.

Tinerimea română din Cacova arangează în seara de Sîn-Văsiț petrecere cu dans în localul otelului „Plugarul“. Programul se va publica în numărul viitor.

Șezătoarea d-lui Brediceanu în Timișoara va avea loc la 11 Ianuar, 1912 n., în sala mare a otelului „Principele de coroană“. Se va juca cunoscuta și mult apreciată „Șezătoare“ a distinsului nostru compozitor, d. Dr. Tiberiu Brediceanu, cu concursul d-nei Lucia Cosma, artista noastră atît de mult apreciată, și al d-nului Ionel Crișanu, absolvent al conservatorului de muzică din Viena. „Șezătoarea“ va fi precedată și de uu concert. Față de această manifestare înaltă a artei românești încă de pe acum se arată un interes drosibit. Un comitet a făcut toate dispozițiile delipsă, ca publicul să fie mulțumit din toate punctele de vedere. Români Bănățeni așteaptă cu mult dor „Șezătoarea“. Și-au anunțat sosirea pentru 11 Ianuar și mai multe familii din Brașov, Sibiiu, Făgăraș și Arad. Insuși d. Tiberiu Brediceanu va conduce chorurile și orchestra.

Din Paris se comunică: Tinărul ofițer al secției de aviație a armatei, sublocotentul Lauthaume s'a prăbușit la Melbunb dela 50 metri, rămînînd mort pe loc. Imprejurările între cari s'a întîmplat catastrofa sint următoarele: Sublocotentul telegrafiasc cu o zi înainte cumnatului și surorilor sale să-l aștepte pe cîmpul dela Melbunb unde va sosi cu aeroplanul. A doua zi dimineața a și pornit-o, în tovărășia sa încă doi aviatori, cari propuseră o întrecere. Sublocotentul a ajuns cel dintăi la Melbunb. Zbura deasupra cîmpului căutîndu-și cumnatul și surorile, pe cari văzîndu-le, a început să se scoboare. La o înălțime de 50 metri, însă, motorul a încetat a mai funcționa și astfel aeroplanul s'a prăbușit chiar inaintea celor ce-l așteptau, îngropînd sub corpul său pe aviator. Își poate închipui fiecare durerea surorilor, văzîndu-și fratele — încă o victimă a aviației — mort inaintea lor. Cu mult în urmă au sosit și ceilalți doi tovarăși, cari văzînd cele întîmplate, au sărutat plîngînd fruntea ree a camaradului lor.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Toffelul de inserțiuni și reclame se primesc spre publicare în **PROGRESUL** în cele mai avantajoase condițiuni cu prețuri moderate. Reclama e sufletul comerțului. — Prin reclamă la progres!

Aviz.

La Administrația foii noastre s'a alcătuit o societate pentru a juca la loterie cu peste 100 de lozuri, dintre cele mai bune,

cu 1—2 trageri în fiecare lună.

Membrii societății vor participa, îndată după plățirea celei dintâi rate, ear după achitarea tuturor 48 de rate lunare, cînd se dizolvă societatea, în afară de eventualul — și foarte probabilul — câștig ce se va împărți între participanți, fiecare membru va primi la mîna cîteun loz din fiecare soi cu care jucăm (foarte bune hîrtii de valoare) și lista tragerilor și pe mai departe — grătuit.

Ceice doresc a se alătura cu noi la acest joc de noroc, cu cele mai bune șanse, să binevoiască a ne aviza grabnic pe cîteo cartă poștală, spre a li-se comunica detaliurile.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Aviz.

Cojoace bune, frumoase și ieftine ca la

GHEORGHE PIPELCA

în Oravița-rom. (peste drum de biserica ort. rom.) nicăiri. 3-3

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se capătă

toffelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.

Marele magazin de lemne

a lui

BIBEL

din Oravița-română

(îngă gară)

a trecut prin cumpărare în posesia firmei actuale:

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă. 3-3

Aici se capătă cu prețuri absolut solide, lemne de ars, scînduri, șindilă și toffelul de material pentru zidiri.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra facului și încontra grindinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui

G. Ivaskovits din strada principală

„La mîța neagră”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în bătănia

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrîna)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de lilie americană	à Cor. 1.-
Pudră de lilie americană, albă, roză și crème	” ” 1.20
Săpun de lilie american	” ” -.70
Picături pentru dinți	” ” 1.-
Picături chineze pentru dinți	” ” 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusa	à 20-60 ”
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
” ” ” pentru reumă	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine. Ceiace nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială.

Parfumerie și preparate cozmice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrîna” a lui Max de Knoblauch în Oravița în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.